

Nr 108.

Godkänd av första kammaren den 26 april 1924.

Godkänd av andra kammaren den 26 april 1924.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av vissa framställningar rörande elfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

(Bankoutskottets utlåtanden nr 9, 26 och 31.)

Till Konungen.

A. **Civila pensionsväsendet.**

1:o) I en till riksdagen avlåten, den 22 februari 1924 dagtecknad proposition nr 64 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att en var av förutvarande lärarinnorna Elga Fredrika Maria Andersson och Clara Elisabeth Wahlström må, utan hinder därav att hon icke uppfyller alla för erhållande av tilläggspension enligt kungörelsen den 31 december 1917 (nr 965) angående tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna stadgade villkor, kunna för tid efter utgången av år 1923 komma i åtnjutande av tilläggspension, beräknad enligt grunder, som angivas i berörda kungörelse samt i kungörelsen den 18 november 1921 (nr 702) angående ändring i vissa delar av förstnämnda kungörelse.

Riksdagen vill erinra, att riksdagen under de senaste åren i åtskilliga fall beviljat tilläggspensioner åt förutvarande lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter, att utgå efter enahanda grunder som de här föreslagna. Med hänsyn härtill har riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition.

2:o) I en den 22 februari 1924 till riksdagen avlåten proposition nr 65 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förra slöjdlärarynnan Elna Petersson må förklaras berättigad att, räknat från och med den 1 juli 1922, komma i åtnjutande av pension från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. enligt det för nämnda anstalt gällande reglementet, utan hinder därav att hon vid tidpunkten för den av henne innehavda befattningens förenande med pensionsrätt överskridit 65 års ålder.

Då, på sätt av åberopat statsrådsprotokoll framgår, anledningen till att Elna Petersson gått förlustig sin pensionsrätt varit den, att frågan om reglering av den utav henne innehavda slöjdläraryrkesbefattningen väckts så sent, att hennes befattning icke hunnit förenas med pensionsrätt i folkskollärarnas m. fl. pensionsinrättning, förrän efter det hon fyllt 65 år och alltså varit skyldig frånträda sin befattning, har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

3:o) I en till riksdagen avlåten, den 7 februari 1924 dagtecknad proposition nr 46 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att, utan hinder av bestämmelserna i övergångsstadgandena vid kap. VII av gällande reglemente för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl., de engångsavgifter, vilka föreståndarna för lantbruksskolorna i Varpnäs, Åke Ingeström, och i Tomta, Karl Funkquist, hava att för egen tjänstepension erlägga, må, oaktat samma befattningshavare tillika äro innehavare av skolegendom, beräknas enligt den i 1 mom. första stycket av nämnda övergångsstadganden angivna regel.

Såsom i propositionen erinras, ordnades genom beslut vid 1920 års riksdag pensionsförhållandena för, bland andra, här ifrågavarande befattningar genom införande i reglementet för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. av ett särskilt kapitel, innehållande pensionsbestämmelser beträffande befattningshavare hos hushållningssällskap m. fl. I övergångsbestämmelserna till detta kapitel stadgades i fråga om reglementets retroaktiva giltighet för de i kapitlet avsedda befattningshavarna föreskrifter av den innebörd, att statens bidrag till engångskostnaderna härför i regel skulle täcka hela den del av engångskostnaden för tjänstepensioneringen, som icke motsvarades av de tjänstepensionsavgifter, befattningshavaren skulle hava erlagt under den tid, för vilken reglementet erhållit retroaktiv giltighet, varigenom huvudmannen befriades från retroaktiv avgift. Från denna regel gjordes emellertid undantag beträffande, bland annat, lantbruksskola, där skolföreståndaren tillika vore innehavare av skolegendom. Anledningen till detta undantag var, enligt vad som framgår av Eders Kungl. Maj:ts proposition i ämnet (nr 382/1920), att nämnda lantbruksskolföreståndare beräknats såsom innehavare av skolegendom vara i stånd att själva bestrida engångsavgiften.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning avser, att lantbruksskolföreståndarna Ingeström och Funkquist, vilka äro innehavare av skolegendom, skulle utan hinder av vad sålunda i förenämnda övergångsbestämmelser blivit stadgat berättigas erlägga engångsavgift i enlighet med de föreskrifter, som gälla för lantbruksskolföreståndare, vilka icke innehava

sådan egendom; och har till stöd härför anförts, bland annat, att det ingalunda vore säkert, att innehav av skolegendom medförde en sådan ekonomisk ställning, att en avsevärd engångsavgift utan större svårighet kunde erläggas, ävensom att en dylik belastning givetvis kunde medföra minskning i rörelsekapitalet för egendomen med den påföljd, att denna bleve lidande. De engångsavgifter, som ifrågavarande befattningshavare enligt för dem gällande bestämmelser hava att erlægga, utgöra enligt uppgift av styrelsen för pensionsanstalten för Ingeström 12,574 kronor och för Funkqvist 9,452 kronor, medan engångsavgifterna, därest de finge beräknas enligt reglerna för lantbruksskol föreståndare, vilka icke äro innehavare av skolegendom, skulle uppgå till respektive 5,759 kronor och 4,329 kronor. Det belopp, varom pensionsanstalten vid bifall till Eders Kungl. Maj:ts framställning skulle gå miste, utgör sålunda i runt tal 11,900 kronor.

Ehuru riksdagen icke kunnat undgå att hysa tvekan beträffande lämpligheten av att, på sätt i propositionen föreslagits, frångå de år 1920 antagna bestämmelserna i förevarande hänseende, har riksdagen likväl, med hänsyn till vad i statsrådsprotokollet anförts, funnit sig icke böra motsätta sig bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

B. Militära pensionsväsendet.

4:o) I en till riksdagen den 1 februari 1924 avlåten proposition nr 31 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre båtsmannen vid Norrlands 2:a kompani Jonas Olof Nilsson Rahm må tilldelas pension, såsom hade han tjänat kronan tjugo år från tjugo års ålder, att utgå från och med den 1 december 1923.

Med hänsyn till tidigare av riksdagen i liknande fall fattade beslut har riksdagen funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

C. Allmänna indragningsstaten.

I. Ang. justitiedepartementet.

5:o) I en till riksdagen avlåten, den 12 januari 1924 dagtecknad proposition nr 8 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för samma

dag, föreslagit riksdagen medgiva, *dels* att en var av förre vaktkonstapeln Frans Johanssons änka Amalia Johansson, född Kristiansdotter, och förre vaktkonstapeln Johan August Svensson Rosells änka Johanna Ulrika Rosell, född Wiklund, må, under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 240 kronor, änkan Johansson från och med den 1 november 1923 och änkan Rosell från och med den 1 juli 1923, *dels ock* att förre vaktkonstapeln Frans Oscar Fredrik Larsson må, räknat från och med den 1 augusti 1923, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig tilläggspension till så stort belopp, att densamma, jämte till honom författningsenligt utgående avkortad pension, uppgår till 1,200 kronor för år räknat.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågakvarande proposition.

6:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen ville medgiva, att fänggevaldigeränkan Sofia Bergendahl, född Edström, må, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, från och med den 1 januari 1924 å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 240 kronor».

Riksdagen har vid flera föregående tillfällen beviljat understöd av statsmedel åt efterlämnade änkor efter avlidna vaktkonstaplar och med dem jämförliga befattningshavare i fängvårdens tjänst, vilka icke varit delägare i civilstatens änke- och pupillkassa. Ett sådant understöd har riksdagen ansett böra beredas även änkan Bergendahl; och har understödet, såsom tillförne i liknande fall skett, bestämts till det i motionen föreslagna beloppet 240 kronor årligen.

Med åberopande av vad nu anförts och i överensstämmelse med vad riksdagen under nästföregående punkt beslutit, får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till förevarande motion, medgivit, att avlidne fänggevaldigern P. A. Bergendahls änka Sofia Bergendahl, född Edström, må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, från allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av tvåhundrafyrtio kronor.

II. Ang. försvarsdepartementet.

7:o) Med biträdande av vad Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 25 januari 1924 avlåten proposition nr 27 under punkterna 1:o—7:o föreslagit och med hänvisning till den i sagda proposition lämnade utredningen i förevarande ärenden har riksdagen, under erinran jämväl om av riksdagen tidigare fattade beslut i liknande fall, medgivit,

a) att förre skräddarmästaren vid Skånska husarregementets intendenturverkstäder Olof Svensson må från och med månaden näst efter den, då

han upphör att arbeta för regementets räkning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av åttahundra kronor;

b) att förre skomakeriföreståndaren vid Södermanlands regementets intendenturverkstäder Karl Emil Löfgren må från och med den 1 juni 1923 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till så stort belopp, att pensionen jämte vad av honom åtnjutes från Vadstena krigsmanshuskassa uppgår till sammanlagt åttahundra kronor;

c) att förre skomakarmästaren vid Norrlands artilleriregementes intendenturverkstäder Carl August Pettersson må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av åttahundra kronor;

d) att förre arbetaren vid Bodens fästningsbyggnad Anders Edlund må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyrahundrafemtio kronor;

e) att envar av tygarbetarna vid Karlsborgs tygstation Karl Johan Holm och Frans August Gustavsson Lans må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension, Holm med så stort belopp, att pensionen jämte vad till honom må utgå från Vadstena krigsmanshuskassa uppgår till sammanlagt sjuhundra kronor, och Lans med femhundrafemtio kronor;

f) att förra tvätterskan vid Svea artilleriregemente Lovisa Fredrika Magnusson, född Jansdotter, må från och med den 1 oktober 1923 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av femhundra kronor; samt

g) att förre arbetaren vid Karlsborgs fästningsbyggnad Claes Linus Johansson må från och med den 1 december 1923 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av sexhundra kronor.

8:o) I en till riksdagen avlåten, den 1 februari 1924 dagtecknad proposition nr 30 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att regementspastorn, bataljonspredikanten vid flottans station i Stockholm Alfred Teodor Dehlgren må från och med månaden näst efter den, varunder han erhåller avsked från sin befattning såsom bataljonspredikant, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,410 kronor, dock utan rätt att därå åtnjuta pensionstillägg enligt kungörelsen den 15 juni 1922 angående pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer.

Enligt vad riksdagens vederbörande utskott inhämtat, uppbär Dehlgren

i egenskap av f. d. predikant vid allmänna barnhuset pension från barnhuset till belopp av 1,400 kronor per år förutom pensions- och dyrtidstillägg enligt de för f. d. befattningshavare i statens tjänst gällande grunder. Vid sådant förhållande har riksdagen ansett den för Dehlgren nu ifrågasatta pensionen böra reduceras till det belopp, som skulle hava tillkommit honom, därest gällande grunder för pensionering av flottans befäl och underbefäl med vederlikar varit å honom tillämpliga, eller 1,128 kronor för år. Detta belopp har avrundats till 1,130 kronor.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition, medgivit, att regementspastorn, bataljonspredikanten vid flottans station i Stockholm Alfred Teodor Dehlgren må från och med månaden näst efter den, varunder han erhåller avsked från sin befattning såsom bataljonspredikant, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av ettusenett Hundratrettio kronor, dock utan rätt att därå åtnjuta pensionstillägg enligt kungörelsen den 15 juni 1922 angående pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer.

9:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen ville medgiva, att daglönaren vid flottans varv i Karlskrona Abraham Olssons änka Emelia Sofia Petronella Olsson, född Mattisson, må från och med den 1 januari 1924, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor».

Såsom statskontoret i avgivet yttrande framhållit, har icke i förevarande fall — liksom uti de av varvschefen och marinförvaltningen i likaledes avgivna yttranden åberopade — mannens död förorsakats av sjukdom, som sammanhängt med hans tjänstgöring. Ej heller har, såvitt handlingarna i ärendet giva vid handen, den skada, som den 3 december 1891 drabbat Olsson i tjänsten, inverkat på hans tjänstgöring vid flottans varv. Vid sådant förhållande och då änkan Olsson icke alldeles saknar tillgångar, synes det kunna ifrågasättas, huruvida pension av statsmedel bör beredas henne. Med hänsyn till Olssons långa tjänstetid och övriga i ärendet åberopade omständigheter har riksdagen emellertid ansett sig böra medgiva, att ett årligt understöd beviljas änkan Olsson till samma belopp, som av 1923 års riksdag tillerkänts den i marinförvaltningens ovanberörda yttrande avsedda daglönaränkan eller 200 kronor. Beloppet har anvisats från allmänna indragningsstaten att utgå från och med den 1 januari 1924.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att daglönaren vid flottans varv i Karlskrona Abraham Olssons änka Emelia Sofia Petronella Olsson, född Mattisson, må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av tvåhundra kronor.

III. Ang. socialdepartementet.

10:o) I en till riksdagen avlåten, den 15 februari 1924 dagtecknad proposition nr 42 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—3:o hemställt.

a) I punkt 1:o av sagda proposition har hemställts, att riksdagen må medgiva, att läkaren vid statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö Frans Edvard Berglund må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från befattningen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 3,000 kronor.

Med hänsyn till vad i propositionen anförts har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

b) Under punkt 2:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att förre kamreraren å övergångsstat hos medicinalstyrelsen John Willners må, räknat från och med den 1 augusti 1923, under sin återstående livstid uppbära, utöver den honom författningsenligt tillkommande pensionen, en tilläggspension från allmänna indragningsstaten till belopp av 600 kronor årligen.

Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär, att Willners skulle tillerkännas en tilläggspension till belopp, motsvarande den del av det till honom utgående personliga lönetillägget, som beräknats såsom lön, eller 600 kronor, varigenom hans pension skulle, liksom hans sammanlagda avlöning, motsvara vad honom skulle hava tillkommit, därest han tillhört den för medicinalstyrelsen under åren 1915—1921 gällande staten. Med hänsyn till de i ärendet åberopade särskilda omständigheterna har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

c) I punkt 3:o har hemställts, att riksdagen må medgiva, att karantänsbiträdet vid karantänsanstalten på Käsö Adiel Ågren må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från anställningen äger rum, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 700 kronor.

Såsom av utredningen i ärendet framgår, har till grund för beräkning av den för Ågren ifrågasatta pensionen lagts en tjänstetid i statens tjänst av omkring 31 år. Häri ingår emellertid den tid av omkring 11 år, under vilken Ågren varit anställd som indelt soldat vid Bohusläns regemente. Då enligt riksdagens mening vid pensionens bestämmande samma avseende ej bör fästas vid denna anställning som vid Ågrens tjänstetid å karantänsanstalten, har riksdagen ansett någon reducering av det föreslagna pensionsbeloppet böra äga rum; och har riksdagen, med hänsyn jämväl till i ärendet anförda omständigheter i övrigt, funnit pensionen ej böra bestämmas till högre belopp än 450 kronor årligen. Riksdagen vill erinra, att Ågren å

sistnämnda belopp kommer i åtnjutande av, förutom dyrtidstillägg, enahanda pensionstillägg som enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag eller 180 kronor.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande framställning, medgivit, att karantänsbiträdet vid karantänsanstalten på Käsö Adiel Ågren må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från anställningen äger rum, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av fyrahundrafemtio kronor.

IV. Ang. kommunikationsdepartementet.

11:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen ville i stället för det nu utgående understödet av 120 kronor per år tillerkänna f. d. järnvägsarbetaren Karl Gustaf Karlsson i Gällivare en årlig pension av 300 kronor att utgå från och med den 1 juli 1924».

I betraktande av Karlssons långvariga anställning i statens järnvägars tjänst och med hänsyn till de i motionen anförda omständigheterna i övrigt har riksdagen funnit billigt, att någon förhöjning i det till honom utgående understödet äger rum. Denna förhöjning har riksdagen emellertid ansett böra på det sätt begränsas, att det sammanlagda understödet jämte vad till Karlsson utgår från norska staten i huvudsak bibehålles vid den storlek, som med riksdagens år 1915 fattade beslut avsågs. I sådant avseende har riksdagen beviljat ett belopp av 100 kronor årligen; och vill riksdagen i detta sammanhang erinra, att Karlsson å det från allmänna indragningsstaten beviljade understödet äger uppbära, förutom dyrtidstillägg, pensionstillägg enligt av riksdagen antagna grunder.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att förre järnvägsarbetaren Karl Gustaf Karlsson må, utöver honom av 1915 års riksdag tillerkänt understöd till belopp av 120 kronor, från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ytterligare etthundra kronor.

V. Ang. ecklesiastikdepartementet.

12:o) I en till riksdagen avlåten, den 7 mars 1924 dagtecknad proposition nr 85 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—12:o hemställt.!

a) I punkt 1:o av berörda proposition har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att vaktmästaren vid livrustkammaren Johan Erik Jansson må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning

vid livrustkammaren, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 1,100 kronor.

Riksdagen har icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

b) Med biträdande av vad i punkt 2:o föreslagits har riksdagen, under hänvisning till den i propositionen lämnade utredningen i förevarande ärende, medgivit, att vaktmästaren vid musikaliska akademien Frans Henrik Janssons änka Anna Lovisa Jansson, född Svensson, må från och med den 1 juli 1923 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, från allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av tvåhundrafemtio kronor.

c) Under punkt 3:o har hemställts, att riksdagen må medgiva, att vaktmästaren vid patologiska institutionen vid karolinska mediko-kirurgiska institutet Johan Ekman må äga att från och med den 1 juli 1924, så länge han kvarstår i sin nuvarande befattning, å allmänna indragningsstaten uppbära ett personligt lönetillägg till belopp av 200 kronor.

Riksdagen, som på de i propositionen anförda skäl funnit sig böra biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag, har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

d) I punkt 4:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att förre kamreren vid tekniska högskolan Ernst Ferdinand Lilliesköld, må, räknat från och med den 1 januari 1923, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 500 kronor.

Då den befattning, Lilliesköld innehaft som kamrerare vid tekniska högskolan, endast varit en bisyssla, som han skött vid sidan av annan, fullt avlönad statstjänst, för vilken han nu åtnjuter en årlig pension av 4,000 kronor förutom dyrtidstillägg, samt med hänsyn till de konsekvenser, som skulle följa av att riksdagen går in för att bevilja pensioner för dylika bisysslor, har riksdagen ansett sig icke kunna bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagen får alltså anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning icke av riksdagen bifallits.

e) I enlighet med vad under punkt 5:o föreslagits har riksdagen medgivit, att förre gymnastikvaktmästaren och eldaren vid högre allmänna läroverket i Hälsingborg Carl August Persson må från och med den 1 juli 1923 under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av åttahundraåttio kronor.

f) Under punkt 6:o har hemställts, att riksdagen må medgiva, att gymnastikvaktmästaren vid högre latinläroverket i Göteborg Johan Svensson Ljung må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från hans innehavande befattning äger rum, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 880 kronor.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts

förslag och får sålunda anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning av riksdagen bifallits.

g) I punkt 7:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Falun Alfred Leonard Carlsson må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från hans innehavande befattning äger rum, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,100 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

h) Under punkt 8:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Gävle Klas Olof Asplund må från och med månaden näst efter den, under vilken han entledigas från sin anställning vid läroverket, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära — i stället för honom av 1915 års riksdag tillerkänt pensionsbelopp av 500 kronor — en årlig pension av 1,100 kronor.

Även riksdagen finner det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att Asplund, då han efter mer än 46 års väl vitsordad tjänstgöring vid ifrågavarande läroverk avgår från sin anställning, tillerkännes pension till enahanda belopp, som numera plägar beviljas med honom likställd vaktmästare vid högre allmänt läroverk. Riksdagen har fördenskull bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

i) I punkt 9:o har hemställts, att riksdagen må medgiva, att till första lärarinnan vid samskolan i Vimmerby Tecla von Reis må från och med månaden näst efter den, under vilken hon erhåller avsked från sin befattning, dock tidigast från och med den 1 juli 1924, från allmänna indragningsstaten utgå en tilläggs pension till sådant belopp, att densamma — tillika med den eller de pensioner, som hon må äga uppbära på grund av gällande lag angående civila tjänst innehavares rätt till pension samt på grund av sådan delaktighet i enskild pensionsinrättning, som medför rätt till statsbidrag — uppgår, efter avrundning till närmast högre tiotal kronor, till två tredjedelar av den enligt gällande bestämmelser stadgade fulla pensionen för lärarinna i högsta lönegraden vid statens samskolor.

Med hänsyn till vad i propositionen anförts i förevarande ärende har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

j) I enlighet med vad under punkt 10:o hemställts har riksdagen medgivit, att vaktmästaren vid folkskoleseminariet i Karlstad Emil Nilsson må från och med månaden näst efter den, under vilken han entledigas från sin befattning, dock tidigast från och med den 1 oktober 1924 under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension å ettusenett hundra kronor.

k) Under punkt 11:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att vaktmästaren vid tekniska fackskolan för maskinindustri i Eskilstuna Frans August Hellberg må från och med månaden näst efter den, varunder han frånträder sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna in-

dragningsstaten uppbära en årlig pension av 450 kronor, under villkor att han från samma tidpunkt av Eskilstuna stad erhåller en årlig pension av minst 450 kronor, jämte därå belöpande andel av dyrtidstillägg å sammanlagda pensionen, att utgå enligt de grunder, som äro eller varda fastställda för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst med icke nyreglerade pensioner.

Med hänsyn till den i propositionen förebragta utredningen i ärendet har riksdagen, som ansett sig böra biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag, bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

1) I punkt 12:o av ifrågavarande proposition har hemställts, att riksdagen må medgiva, att f. d. professorn och överläraren vid gymnastiska centralinstitutet Nils Fredrik Sellén må från och med den 1 februari 1924 under sin återstående livstid, med bibehållande av honom tillerkänd pension från arméns pensionskassa jämte fyllnadspension, tillhopa 2,720 kronor, samt utöver honom därjämte tillkommande pension å 2,280 kronor såsom överlärare vid gymnastiska centralinstitutet, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av 900 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag, som står i överensstämmelse med vissa av riksdagen tidigare i liknande fall meddelade beslut, har riksdagen funnit sig böra biträda. Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

VI. Ang. jordbruksdepartementet.

13:o) I en till riksdagen avlåten, den 7 februari 1924 dagtecknad proposition nr 47 har Eders Kungl. Maj:ts, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—4:o hemställt.

a) I punkt 1:o av nämnda proposition har hemställts, att riksdagen må medgiva, att f. d. föreståndaren vid meteorologiska centralanstalten, professorn Nils Gustaf Ekholms änka Agnes Ekholm, född Bodén, må, räknat från och med den 1 maj 1923, under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,000 kronor.

På grund av vad i propositionen anförts har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

b) I punkt 2:o har hemställts, att riksdagen må medgiva, att f. d. domänintendenten i Örebro län Frans Erik August Bäckström må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid uppbära en årlig pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 2,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag, som står i överensstämmelse med tidigare

av riksdagen i liknande fall meddelade beslut, har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

c) Under punkt 3:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att f. d. rektorn vid lantbruks- och mejer institutet vid Alnarp, professorn Kristian Oskar Mathias Weibulls änka Hilda Amalia Weibull, född Åkerblom, må, räknat från och med den 1 juni 1923, under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 800 kronor.

I betraktande av den ganska avsevärda behållningen i boet efter professorn Weibull har riksdagen lika med statskontoret ansett det kunna ifrågasättas, huruvida pension eller understöd av statsmedel över huvud i förevarande fall borde ifrågakomma. Med hänsyn till såväl Weibulls långa tjänstetid och framstående förtjänster som övriga i ärendet anförda omständigheter har riksdagen emellertid, om ock med tvekan, funnit sig böra bevilja pension åt hans änka till det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet. Enligt riksdagens mening torde likväl anledning saknas att i förevarande fall medgiva pensionens utgående före ingången av nästkommande budgetår.

Under återopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, medgivit, att f. d. rektorn vid lantbruks- och mejer institutet vid Alnarp professorn Kristian Oscar Mathias Weibulls änka Hilda Amalia Weibull, född Åkerblom, må, från och med den 1 juli 1924 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av åttahundra kronor.

d) Under punkt 4:o av förevarande proposition har hemställts, att riksdagen må medgiva, att kommissionslantmätaren Erik Noréns änka Ida Malvina Norén, född Törnblom, må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 300 kronor.

På de i statsrådsprotokollet anförda skäl har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

14:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen måtte besluta bevilja f. d. skogvaktaren C. A. Gustafsson i Bomhus en årlig pension av 1,000 kronor att utgå under hans återstående livstid».

Det i förevarande motion väckta förslaget undandraget sig bedömande efter de grunder, som vanligen pläga tillämpas vid beviljande av pension eller därmed jämförligt understöd. Gustafsson har nämligen icke innehaft någon anställning i statens tjänst, som från hans sida kan grunda anspråk på pension av statsmedel. Riksdagen har emellertid i några fall berett personligt understöd å allmänna indragningsstaten såsom uttryck av erkännande för viss förtjänstfull verksamhet. För undvikande av betänkliga konsekven-

ser måste uppenbarligen härvidlag stor varsamhet iakttagas. Med hänsyn till Gustafssons uppoftande och i vissa avseenden banbrytande arbete inom ett för hela landet synnerligen betydelsefullt verksamhetsområde har emellertid här ansetts föreligga ett fall, där dylikt understöd synes böra medgivas. På grund härav har riksdagen funnit sig böra bifalla förslaget om beredande åt Gustafsson av ett årligt understöd från allmänna indragningsstaten. Mot det i motionen uti sådant avseende föreslagna beloppet har riksdagen icke funnit anledning till erinran; dock har särskild föreskrift ansetts böra meddelas, att å detta belopp icke må utgå pensions- eller dyrtidstillägg. Understödet har beviljats från och med den 1 juli 1924.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att till förre skogvaktaren C. A. Gustafsson, Bomhus, må från och med den 1 juli 1924 under hans återstående livstid från allmänna indragningsstaten utgå understöd till belopp av ett tusen kronor för år räknat, dock utan rätt för honom att därå åtnjuta pensions- eller dyrtidstillägg.

VII. Ang. handelsdepartementet.

15:o) I en till riksdagen avlåten, den 19 januari 1924 dagtecknad proposition nr 17 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre arbetsförmannen vid lotsverkets byggnadsarbeten Bernhard Eriksson må från och med den 1 juli 1924 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av trehundra kronor.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 26 april 1924.

Med undersätlig vördnad.
